

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
 Факультет української філології та журналістики
 Кафедра історії української літератури та компаративістики

ЗАТВЕРДЖУЮ
 Завідувач кафедри історії
 української літератури та
 компаративістики

 ОЛЕГ РАРИЦЬКИЙ

27 серпня 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ
(I половина XIX ст.)

підготовки фахівців	<i>першого (бакалаврського) рівня вищої освіти</i>
за освітньо-професійною	
програмою	<i>Середня освіта (Українська мова і література)</i>
спеціальності	<i>014 Середня освіта (Українська мова і література)</i>
предметної спеціальності	<i>014.01 Середня освіта (Українська мова і література)</i>
галузі знань	<i>01 Освіта / Педагогіка</i>
мова навчання	<i>українська</i>

2020 - 2021 навчальний рік

Розробники програми: Т.О. Джурбій, кандидат філологічних наук, старший викладач

Ухвалено на засіданні кафедри історії української літератури та компаративістики

Протокол №7 від 27 серпня 2020 року

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми

А.С.Попович

Зміст робочої програми навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни - ознайомлення студентів із періодом зародження та початкових етапів розвитку нового українського письменства, його еволюції, характеристика особливостей нової літератури, з'ясування наступності традицій; формування уявлення про концепцію цілісності, безперервності ідейно-художніх змагань українського художнього слова, його історичної закономірності; розкриття діалектики взаємодії літературних і позалітературних факторів і компонентів, на з'ясуванні естетичної і морально-етичної функції письменства; дослідження історичної змінюваності напрямів, течій, стилів, жанрів, посилення акцентів щодо питань розвитку художньої свідомості, майстерності, зростання естетичного і морального потенціалу української класичної літератури; дослідження особливостей творчої індивідуальності визначних письменників української літератури, їх внеску в національну і всесвітню літературу; формування у студентів цілісної поняттєвої структури курсу історії української літератури.

ОБСЯГ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
	<i>денна форма навчання</i>
Рік навчання	2
Семестр вивчення	3, 4
Кількість кредитів ЄКТС	5
Загальний обсяг годин	150
Кількість годин навчальних занять	76
Лекційні заняття	52
Практичні заняття	24
Самостійна робота	74
Форма підсумкового контролю	екзамен

Статус дисципліни – обов'язкова компонента професійної підготовки.

Передумови для вивчення дисципліни:

Дисципліни-пререквізити: вступ до літературознавства, фольклор, історія та культура України.

ПРОГРАМНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ НАВЧАННЯ :

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі середньої освіти з розвитку, навчання і виховання учнів (рівень базової середньої освіти), що передбачає застосування загальних психолого-педагогічних теорій і методик навчання української мови і літератури, та характеризується комплексністю й невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК 03	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
ЗК 05	Здатність бути критичним і самокритичним
ЗК 06	Здатність до абстрактного мислення, аналізу й синтезу.
ЗК 07	Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
ЗК 08	Здатність до міжособистісної взаємодії.
ЗК 09	Здатність працювати в команді та автономно.
ЗК 10	Здатність учитися й оволодіти сучасними знаннями.
ЗК 11	Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.
ЗК 13	Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК 14	Здатність виявляти, ставити та розв'язувати проблеми.
ЗК 15	Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
ЗК 16	Здатність проявляти творчий підхід у розробленні ідей та в досягненні мети досліджень.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК 01	Здатність формувати в здобувачів загальної середньої освіти предметні компетентності.
СК 08	Здатність використовувати досягнення сучасної науки в галузі теорії та історії української мови й літератури в закладах загальної середньої освіти, практиці навчання української мови й літератури.
СК 09	Здатність усвідомлювати структуру філологічної науки (мовознавства й літературознавства) та її теоретичні основ
СК 11	Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії української мови і української літератури.
СК 14	Здатність використовувати в професійній діяльності системні знання про основні періоди розвитку української літератури, від давнини до XXI століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища, а також знання про тенденції розвитку світового літературного процесу.

Очікувані результати навчання з дисципліни

ПРН 05	Уміти оперувати базовими категоріями й поняттями мовознавства, літературознавства, методики навчання української мови та літератури.
ПРН 10	Знати, розуміти й демонструвати здатність реалізовувати теоретичні й методичні засади навчання української мови і літератури для виконання освітньої програми в закладах загальної середньої освіти.
ПРН 11	Демонструвати й застосовувати знання з української мови і літератури, необхідні для формування предметних компетентностей здобувачів загальної середньої освіти.
ПРН 12	Знати основні функції й закони розвитку мови як суспільного явища, різнорівневу (системну) організацію української мови та її норми, особливості використання мовних одиниць у певному контексті, мовний дискурс художньої літератури й сучасності, провідні тенденції розвитку літературного процесу в Україні.

ПРН 14	Пояснювати особливості розвитку української мови та літератури, специфіку перебігу літературного процесу в Україні в культурному контексті, зміст естетичних теорій, методів, напрямів, течій, стилів, жанрів; твори української класики й сучасності; порівнювати мовні й літературні факти, явища, визначає їхні подібності й відмінності.
ПРН 15	Застосовувати різні види аналізу художнього твору, визначати його жанрово-стильову своєрідність, місце в літературному процесі, традиції й новаторство, зв'язок із фольклором, міфологією, філософією, значення для національної та світової культури.
ПРН 17	Ефективно спілкуватися в колективі, науково-навчальній, соціально-культурній та офіційно-ділових сферах; виступати перед аудиторією, брати участь у дискусіях, обстоювати власну думку (позицію), дотримуватися культури поведінки й мовленнєвого спілкування.
ПРН 18	Мати творчо-критичне мислення, творчо використовувати різні теорії й досвід (український, закордонний) у процесі розв'язання соціальних і професійних завдань.
ПРН 20	Використовувати гуманістичний потенціал української мови та літератури для формування духовного світу юного покоління громадян України.

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ відповідно до освітньої програми: знання, уміння, навички, інші компетентності, набуті у процесі вивчення навчальної дисципліни:

здобувачі вищої освіти **мають знати** - особливості культурно-історичної доби; поняття «нова українська література», її риси; шляхи (напрями) розвитку літератури; естетичний синкретизм літератури періоду перших десятиріч та 40-60-х рр. XIX ст.; головні етапи життєвого та творчого шляху письменників; сюжет, особливості композиції, система образів, жанрові особливості прочитаних творів; естетичне, загальнолюдське і конкретно-історичне значення вивчених творів; характерні особливості стилю письменників; основні теоретичні положення; художні.

здобувачі вищої освіти **мають уміти** робити глибокий ідейно-художній аналіз літературного твору в єдності змісту і форми, давати йому власну оцінку; визначати основну проблематику, сюжет, композицію, систему образів, виражально-зображувальні засоби мови; працювати з літературно-критичними джерелами, монографічними дослідженнями (складати тези, конспекти); обґрунтовувати свою оцінку прочитаних творів; готувати усні й письмові роботи, різні за обсягом, характером і жанром; ефективно застосовувати теоретичні професійні знання у практичній діяльності.

ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Стандартизовані тести, реферати, есе, презентації виконаних завдань та досліджень, виконання завдань самостійної роботи та їх захист, модульна контрольна робота, екзамен (усна/письмова відповідь, зокрема із використанням модульного об'єктно-орієнтованого динамічного навчального середовища Moodle) та ін..

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	Разом	У тому числі					
		лекційні заняття	практичні заняття	семінарські заняття	лабораторні заняття	Самостійна робота	Індивідуальна робота
Змістовий модуль 3. Історія української літератури пер. дес. XIX ст.							
Тема 1. Вступ. Загальна характеристика літературного процесу I десятиріч XIX ст..	6	2	-	-	-	4	
Тема 2. І.П.Котляревський. Життєтворчість	8	2	2	-	-	4	
Тема 3. Творчість П.П.Гулака-Артемовського	8	2	2	-	-	4	
Тема 4. Г.Ф.Квітка-Основ'яненко. Проза. Драматургія	10	4	2	-	-	4	
Тема 5. Романтизм 20-40-х рр. XIX ст..	11	4	2	-	-	5	
Тема 6. Літературне відродження на західноукраїнських землях 20-40-х рр. XIX ст.	6	2	-	-	-	4	
Тема 7. Творчість М. Костомарова	8	2	2	-	-	4	
Тема 8. Є.П.Гребінка	8	2	2	-	-	4	
Тема 9. Творчість поетів романтичної школи	10	4	2	-	-	4	
Разом за змістовим модулем 3	75	24	14	-	-	37	
Змістовий модуль 4. Історія української літератури 40-60-х рр. XIX ст.							
Тема 1. Вступ.	10	2	-	-	-	8	
Тема 2. Творчість Т.Г.Шевченка (1814-1861рр.).	24	8	4	-	-	12	
Тема 3. Українська проза 50-60-х рр. XIX ст.	24	10	4	-	-	10	
Тема 4. Українська поезія 50-60-х рр. XIX ст.	17	8	2	-	-	7	

Разом за II семестр	75	28	10	-	-	37	
Усього годин	150	52	24	-	-	74	

Теми лекційних занять:

ЗМ № 3:

1. Вступ. Загальна характеристика літературного процесу I десятиріч XIX ст..
2. І.П.Котляревський. Життєтворчість.
3. Творчість П.П.Гулака-Артемівського.
4. Г.Ф.Квітка-Основ'яненко. Проза. Драматургія.
5. Романтизм 20-40-х рр. XIX ст..
6. Літературне відродження на західноукраїнських землях 20-40-х рр. XIX ст.
7. Творчість М. Костомарова.
8. Творчість поетів романтичної школи.

ЗМ № 4:

1. Вступ. Загальна характеристика літературного процесу 40-60-х рр. XIX ст..
2. Рання творчість Т. Шевченка.
3. Творчість Т. Шевченка періоду «трьох літ».
4. Творчість Т. Шевченка періоду заслання.
5. Творчість Т. Шевченка останніх років. Художня проза.
6. Творчість П. Куліша.
7. Життєтворчість Марко Вовчок.
8. Художня творчість Ю. Федьковича.
9. Творчість А. Свидницького.
10. Життя і творчість О. Стороженка.
11. Творчість Л. Глібова.
12. Творчість С. Руданського.

Теми практичних занять:

ЗМ № 3:

1. Просвітительський реалізм як явище української літератури перших десятиріч XIX ст..
2. І. Котляревський «Енеїда» як явище просвітительського реалізму.
3. І. Котляревський. Драматургія.
4. Байкарська спадщина П. Гулака-Артемівського.
5. Балади та переспіви П. Гулака-Артемівського.
6. Бурлескно-реалістична проза Г.Ф.Квітка-Основ'яненка.
7. Сентиментально-реалістична проза Г.Ф.Квітка-Основ'яненка.
8. Драматургія Г.Ф.Квітка-Основ'яненка.
9. Історична проза Г.Ф.Квітка-Основ'яненка.
10. Літературні угруповання та течії в українському романтизмі I половини XIX століття.
11. Творчість «Руської трійці».

12. Поетична творчість М. Костомарова.
13. Драматичні твори М. Костомарова.
14. Поетична та байкарська творчість Є. Гребінки.
15. Художня проза Є. Гребінки.
16. Художня творчість Л. Боровиковського.
17. Творчість А. Метлинського.
18. Поезія В. Забіли.
19. Поетична творчість М. Петренка.

ЗМ № 4:

1. Лірика раннього періоду творчості Т. Шевченка.
2. Поема «Гайдамаки» Т. Шевченка.
3. Сатира Т. Шевченка періоду «трьох літ».
4. Автобіографічні твори Т. Шевченка.
5. Драматургія Т. Шевченка.
6. Ліро-епічні твори Т. Шевченка.
7. «Чорна рада» П. Куліша.
8. Поетична творчість П. Куліша.
9. Художня проза П. Куліша.
10. Драматургія П. Куліша.
11. Перекладацька та літературно-критична діяльність П. Куліша.
12. «Народні оповідання» Марко Вовчок.
13. «Інститутка» Марко Вовчок.
14. Дитяча проза Марко Вовчок.
15. Романи та повісті Марко Вовчок.
16. Поетична творчість Ю. Федьковича.
17. Художня проза інтимного та родинно-побутового характеру Ю. Федьковича.
18. Художня проза про рекрутчину Ю. Федьковича.
19. Драматична творчість Ю. Федьковича.
20. «Люборацькі» А. Свидницького.
21. Характер поетичної творчості А. Свидницького.
22. Етнографічні розвідки А. Свидницького в контексті художньої творчості.
23. «Українські оповідання» О. Стороженка.
24. Характер народних оповідань О. Стороженка.
25. Творчість Ганни Барвінок.
26. Співомовки С. Руданського.
27. Ліро-епічна та етнографічна творчість С. Руданського.
28. Байкарська спадщина Л. Глібова.
29. Поетична, ліро-епічна та творчість для дітей Л. Глібова.

ФОРМИ ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ – поточне тестування, екзамен

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Поточний і модульний контроль (60 балів)						Екзамен	Сума
Змістовий модуль 3 (30 балів)			Змістовий модуль 4 (30 балів)			40	100
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	Поточний контроль	МКР	Самостійна робота		
10 балів	10 балів	10 балів	10 балів	10 балів	10 балів		

Бали за самостійну роботу нараховуються, якщо студент склав усі художні тексти і опрацював завдання для самостійної роботи.

Визнання результатів неформальної та (або) інформальної освіти

У випадку, якщо здобувач освіти отримав знання у неформальній та/або інформальній освіті, зарахування результатів навчання здійснюється згідно з Положенням «Порядок визнання результатів навчання здобувачів вищої освіти, отриманих шляхом здобуття неформальної /інформальної освіти в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (<https://cutt.ly/8OFJa9h>), якщо їх тематика відповідає змісту навчальної дисципліни (окремій темі або змістовому модулю).

В неформальній освіті:

- закінчення професійних курсів, семінарів або тренінгів, тематика яких відповідає змісту навчальної дисципліни (окремій темі або змістовому модулю);
- призове місце на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт;
- призове місце на Всеукраїнській олімпіаді з української літератури серед студентів закладів вищої освіти;
- призове місце на Міжнародному мовно-літературному конкурсі учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка.

В інформальній освіті:

- наявність наукової публікації;
- волонтерська діяльність;
- громадська діяльність.

Для активізації пізнавальної діяльності здобувачів освіти в контексті неформальної/інформальної освіти запропоновано проходження навчальних курсів з проблематики історії української і світової літератури на платформах:

- Prometheus (<https://prometheus.org.ua>) – український громадський проєкт масових відкритих онлайн-курсів;
- EdEra (<https://www.ed-era.com/>) – українська студія онлайн-освіти;

- Courséra (<https://coursera.org>) – технологічна компанія, що працює в галузі освіти.

Оцінювання навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до Таблиці відповідності шкал оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти:

Таблиця відповідності шкал оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти

Рейтингова оцінка з навчальної дисципліни	Оцінка за шкалою ECTS	Рекомендована системою ECTS статистичні значення (у %)	Екзаменаційна оцінка за національною шкалою	Національна залікова оцінка
90-100 і більше	A (відмінно)	10	відмінно	зараховано
82-89	B (дуже добре)	25	добре	
75-81	C (добре)	30	задовільно	
67-74	D (задовільно)	25		
60-66	E (достатньо)	10		
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)		незадовільно	не зараховано
34 і менше	F (незадовільно з обов'язковим проведенням додаткової роботи щодо вивчення навчального матеріалу кредитного модуля)			

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Історія української літератури XIX ст. [Текст]: підручник : у 2-х кн. Кн. 1 / За ред. М.Г. Жулинського. Київ : Либідь, 2005. 656 с.
2. Історія української літератури та літературно-критичної думки першої половини XIX століття: Підручник / За ред. О.А.Галича. Київ : ЦНЛ, 2006.

- 392 с.
3. Чижевський Д.І. Історія української літератури. Київ : Академія, 2008. 568 с.
 4. Жулинський М. Українська література. Творці і твори. Київ : Либідь, 2011.

Додаткова

5. Братусь І. Роман «Марія» О.Іваненко в контексті творів про Марка Вовчка // *Слово і Час*. 2000. №4. С. 30 – 36.
6. Балеї С. З психології творчості Шевченка. Черкаси, 2001.
7. Барабаш Ю. „Коли забуду тебе, Єрусалиме...”: Гоголь і Шевченко. Харків, 2001.
8. Барабаш Ю.Я. Тарас Шевченко: Імператив України: Історіо- й націсофська парадигми. Київ, 2004.
9. Чопик Р. Вовчок // *Слово і Час*. 2007. №8. С. 3 – 14.
10. Гаврилюк О. П.Куліш як приклад взаємообумовленості національного та загальнолюдського // *Українська література в загальноосвітній школі*. 2000. №6. С. 51 – 54.
11. Голобородько Я. Категорія національного в житті і духовній спадщині П.Куліша // *Українська література в загальноосвітній школі*. 2002. №3. С. 29 – 33.
12. Донцов Д. Два антагоністи (П.Куліш і Т.Шевченко) // *Дивослово*. 2006. №4. С. 54 – 59.
13. Ковалець Л. Ю.Федькович: штрихи історії особистого світу (На відзнаку 170-ліття Поета) // *Дзвін*. 2004. №11 – №12. С. 108 – 115.
14. Нахлік Є. К. Пантелеймон Куліш: Особистість, письменник, мислитель: у 2-х т. // НАН України. Львівське відділення Ін-ту літератури ім. Т. Г. Шевченка. Серія «Літературознавчі студії». Вип. 11/12. Київ : Український письменник, 2007. Т. 2: Світогляд і творчість Пантелеймона Куліша. Вип. 11. 462 с.
15. Данюк Н. Метод психологізації у творчості А.Свидницького // *Слово і Час*. 2005. №6. С. 80 – 83.
16. Данюк Н. Про художню інтерпретацію теми села і міста у романі А.Свидницького «Люборацькі» // *Українська мова і література в середніх школах, гімназіях, ліцеях, колегіумах*. 2001. №3. С. 205 – 208.
17. Погребенник В. Традиційна українська культура у творчості Олекси Стороженка // *Українська література в загальноосвітній школі*. 2008. №4. С. 2 – 7.
18. Решетуха С. «Марко Проклятий» – роман-експеримент (міфологічний аспект) // *Слово і Час*. 2006. №9. С. 34 – 39.
19. Решетуха С. На світанку української химерної прози: оповідання О.Стороженка // *Дивослово*. 2007. №4. С. 58 – 61.
20. Задорожна Людмила. Євген Гребінка. Літературна постать. Київ , 2000. 157 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

http://www.nbuv.gov.ua	Бібліотека ім. В.І.Вернадського
http://www.ukrcenter.com	Український центр
http://lib.meta.ua	Бібліотека
http://www.lib.ua-ru.net	Студентська електронна бібліотека
http://www.ussr.to/All/tishkovets/movva.html	Український тезаурус
http://www.ilnan.gov.ua/index.htm	Інститут літератури ім. Т.Шевченка
http://www.nspu.org.ua	Національна спілка письменників України
http://www.ukrlit.com.ua	Українська література: електронна бібліотека
http://www/proza.cjm/ua	Енциклопедія української літератури
http://ukrlib.com	Українська бібліотека